

Huszonnyolc uralkodóportré egy kötetben

Az Árpád-kor reneszánsza

Beszélgetés Kristó Gyula történésszel

Manapság reneszánszát éli az Árpád-házi királyok kora: nemzeti történelmünk korai időszakára iránt növekvő az érdeklődés. Ennek kielégítésére az utóbbi hónapokban elég szép számmal jelentek meg könyvek: Az Árpád-kor háborúi, Csák Máté, a Képes Krónika papírkötéses zsebkönyv kiadása. Az Interpress Magazinban pedig ez év januárban az olvasók óhajára kezdődött egy 12 részes sorozat az Árpád-házi uralkodókról.

Az első két könyv szerzője Kristó Gyula, a szegedi József Attila Tudományegyetem tanácskezelő egyetemi tanára. A Képes Krónika újabb kiadásához ő készítette a jegyzéket és egy tanulmányt, a krónika írójának személyéről. Az IPM-ben kezdődött sorozatot is fele részben ő írta. Így tehát mint egyik legilletékesebbtől, kérdeztük tőle: mi lehet ennek a fokozott történelmi érdeklődésnek az oka, vannak-e előzményei?

— Ez speciális magyar jelenség. A szomszédos népeket nemzeti múltjuk korántsem foglalkoztatja annyira, mint minket. Nálunk egészen a legutóbbi időkig a köz szolgálata, annak értékrendje jogászai szemléletű volt. Ez szorosan összefügg a történelmi érdeklődéssel, hiszen hosszú évszázadokig a régiség minősült jogforrásnak. Az sem új jelenség, hogy az érdeklődés történelmünk korai időszakára irányul. Így volt ez a 18. század második és a 19. század első felében, amikor a nemzeti függetlenség kivívására a nemzeti tudat ébresztői a történelmi múltban az Árpád-házi uralkodók időszakából kerestek dicsőséges példákat. Trianon után újra az érdeklődés középpontjába került az Árpád-kor. „A mi, kor és hol rontottuk el” sokszor

nacionalista, sovíniszta felhangú önvizsgálatához megintcsak ez a korszak szolgált támpontul: a nagy Magyarország, a régi dicsőség. A nemzeti régmúlt dicsőségének a keresése, felelevenítése persze nemcsak magyar jelenség. A történelmi jogfolytonosság megteremtése szándékával ezek a törekvések a szomszédos népeknél nem egyszer a történelmi alapot nélkülöző kreációkká sikeredtek, mint a dákö-román kontinuitás elmélete, vagy az, hogy a szlovákok nemzeti hősiüké sajtótították ki Csák Mátét. Az utóbbi évtizedben az Árpád-

korról kevés információhoz juthatott a történelem iránt érdeklődők tábora, s most kiegészített erre. Biztosan vannak más okai is, de azokról nem egy kora középkorral foglalkozó történész illetékes válaszolni.

— Mi újat tud még a történettudomány az Árpád-korról mondani?

— Évszázadok óta kutatjuk, de még sok a feltáratlan részlet. Például az akkori Magyarország és a szomszédos országok kapcsolata, a nemzetközi összefüggések, a mindennapi élet vizsgálata korabeli oklevelek alapján, a nem-

zetiségek kialakulása, történelmi útja.

— Várható-e újabb könyvek megjelenése?

— Sajtó alatt van, két év múlva jelenik meg a magyar vármegyék kialakulásáról szóló művem. S talán nem árulok el titeket: az IPM kiadó a téli könyvvásárra könyv alakban is megjelenteti a magazinban 12 folytatásban közölt Árpád-házi uralkodóportrékat. Ezeket Makk Ferenc kollégámmal közösen írtuk. Összesen 28 uralkodóportré szerepel a könyvben Almostól III. Andrásig.

Dunai Imre